

Socialnämnden
Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige

Granskning av socialnämndens och kompetens- och arbetsmarknadsnämndens arbete med att få individer som uppbär ekonomiskt bistånd till egen försörjning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Nyköpings kommun genomfört en granskning avseende socialnämndens samt kompetens- och arbetsmarknadsnämndens arbete med att få individer som uppbär ekonomiskt bistånd till egen försörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden samt kompetens- och arbetsmarknadsnämnden inte helt säkerställer att individer som uppbär ekonomiskt bistånd får ändamålsenliga insatser som kan leda till egen försörjning. Rapport och missiv överlämnas till styrelsen och berörda nämnder för kännedom och beaktande.

Mot bakgrund av granskningsresultaten lämnas följande rekommendationer:

- Att relationen mellan Jobbtorg och Vägen till självförsörjning tydliggörs och kommuniceras, då granskningen indikerar att det finns vissa oklarheter kring detta.
- Att nämnderna fortsätter att arbeta för en välfungerande samverkan både med varandra och med externa parter. Detta dels för att säkerställa gemensam målbild för insatserna, dels för att tydliggöra respektive parts ansvar. Bredare samverkan kan bidra till förkortning av individers biståndsberoende.
- Att nämnderna ser över innehållet i rapporteringen i syfte att säkerställa att tillräckliga underlag erhålls för att i högre grad kunna bedöma insatsernas resultat och effekter samt huruvida åtgärder behöver vidtas.
- Att nämnderna följer upp och analyserar de interna processerna kring kring anvisningsförfarandet, från socialtjänst till Jobbtorg/Vägen till självförsörjning.
- Att nämnderna fastställer på vilket sätt arbetsmarknadsenheten bör dokumentera deltagarnas insatser.

Skriftligt svar önskas senast 2021-11-30

REVISORERNA

Anne-Marie Wigertz
Ordförande

Gunnar Johansson
Vice ordförande

Granskning av socialnämndens och kompetens- och arbetsmarknadsnämndens arbete med att få individer som uppbär ekonomiskt bistånd till egen försörjning

Nyköpings kommun

Juni 2021

Erika Brolin, projektledare

Isabelle Panasco, projektmedarbetare

Karin Magnusson, kvalitetssäkrare

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Nyköpings kommun genomfört en granskning avseende socialnämndens samt kompetens- och arbetsmarknadsnämndens arbete med att få individer som uppstår ekonomiskt bistånd till egen försörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden samt kompetens- och arbetsmarknadsnämnden **inte helt** säkerställer att individer som uppstår ekonomiskt bistånd får ändamålsenliga insatser som kan leda till egen försörjning.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Finns mål, riktlinjer och rutiner för arbetet med att få individer till egen försörjning?	Delvis
Finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, internt och externt?	Delvis
Har socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden en tillfredsställande uppföljning av insatsernas resultat och effekter?	Nej
Vidtar socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden åtgärder vid identifierade brister?	Delvis

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultaten vill vi lämna följande rekommendationer:

- Att relationen mellan Jobbtorg och Vägen till självförsörjning tydliggörs och kommuniceras, då granskningen indikerar att det finns vissa oklarheter kring detta.
- Att nämnderna fortsätter att arbeta för en välfungerande samverkan både med varandra och med externa parter. Detta dels för att säkerställa gemensam målbild för insatserna, dels för att tydliggöra respektive parts ansvar. Bredare samverkan kan bidra till förkortning av individers bistandsberoende.
- Att nämnderna ser över innehållet i rapporteringen i syfte att säkerställa att tillräckliga underlag erhålls för att i högre grad kunna bedöma insatsernas resultat och effekter samt huruvida åtgärder behöver vidtas.
- Att nämnderna följer upp och analyserar de interna processerna kring kring anvisningsförfarandet, från socialtjänst till Jobbtorg/Vägen till självförsörjning.
- Att nämnderna fastställer på vilket sätt arbetsmarknadsenheten bör dokumentera deltagarnas insatser.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	4
Metod	4
Organisation	5
Granskningsresultat	6
Riktlinjer och rutiner för arbetet med att få individer till egen försörjning	6
lakttagelser	6
Bedömning	10
Samverkansstrukturer	10
lakttagelser	11
Bedömning	13
Uppföljning av insatsernas resultat och effekter	14
lakttagelser	14
Bedömning	16
Åtgärder vid identifierade brister	17
lakttagelser	17
Bedömning	18
Samlad bedömning	19
Rekommendationer	19
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	20

Inledning

Bakgrund

Cirka 202 000 svenska hushåll fick ekonomiskt bistånd någon gång under år 2019, vilket motsvarar ungefär vart tjugonde hushåll. Omkring hälften av alla vuxna biståndsmottagare uppbar ekonomiskt bistånd till följd av arbetslöshet.

Långvarigt behov av bistånd kan medföra ekonomiska svårigheter och socialt utanförskap med försämrad fysisk och psykisk hälsa. Det är därför centralt att arbeta förebyggande för att motverka detta.

Framgångsrika åtgärder i arbetet mot arbetslöshet ger arbetssökande möjligheter till en meningsfull sysselsättning i form av exempelvis utbildning, praktik eller arbete, samtidigt som kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd kan minska.

För att lyckas med detta krävs en fungerande samverkan med parter som exempelvis kommunal arbetsmarknadsverksamhet och Arbetsförmedlingen. För den som inte är redo för arbetsmarknaden kan behov finnas av samverkan med exempelvis hälso- och sjukvård och Försäkringskassan.

Oavsett orsak till uppbärande av bistånd är det av vikt att det finns en individuell planering för egen försörjning och att uppföljning av insatsernas resultat sker.

De förtroendevalda revisorerna i Nyköpings kommun har i sin risk- och väsentlighetsanalys funnit skäl att granska kommunens arbete med att få individer som uppbar ekonomiskt bistånd till egen försörjning.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden säkerställer att individer som uppbar ekonomiskt bistånd får ändamålsenliga insatser som kan leda till egen försörjning.

För att besvara syftet har följande revisionsfrågor formulerats:

- Finns mål, riktlinjer och rutiner för arbetet med att få individer till egen försörjning?
- Finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, internt och externt?
- Har socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden en tillfredsställande uppföljning av insatsernas resultat och effekter?
- Vidtar socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden åtgärder vid identifierade brister?

Revisionskriterier

Granskningen har genomförts med utgångspunkt huvudsakligen i nedanstående revisionskriterier:

- 6 kap. 6 § Kommunallag

- 2 kap. 7 § SoL (samordnad individuell plan)
- 3 kap. 5 § SoL (socialnämndens insatser ska utformas tillsammans med den enskilde och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan)
- 4 kap. 1 § SoL (rätten till bistånd)
- 4 kap. 4 § SoL (nämnden får begära att den enskilde deltar i kompetenshöjande verksamhet)
- 4 kap. 5 § SoL (fortsatt försörjningsstöd får vägras om den enskilde avböjer deltagande i kompetenshöjande verksamhet)
- Lokala måldokument, riktlinjer, rutiner etc. som reglerar arbetet med den berörda målgruppen.

Avgränsning

Granskningen avgränsas till att primärt fokusera på individer som står relativt nära arbetsmarknaden. Granskningsobjekt är socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden.

Metod

- Sammanställning av statistik
- Genomgång av för granskningen relevanta dokument
- Intervjuer med politiker och tjänstemän:
  - socialnämndens presidium
  - kompetens- och arbetsmarknadsnämndens ordförande och andre vice ordförande
  - verksamhetschef individ- och familjeomsorg
  - enhetschefer med ansvar för ekonomiskt bistånd
  - fyra socialsekreterare
  - tre vägledare från projektet Vägen till självförsörjning

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Organisation

Verksamheten inom områdena ekonomiskt bistånd¹ respektive arbetsmarknad bedrivs i Nyköpings kommun inom division Social omsorg, utifrån beställningar från respektive nämnd. I socialnämndens reglemente, antaget av kommunfullmäktige 2019-11-12, framgår att nämnden ansvarar för flertalet verksamhetsområden inom socialtjänstlagens område, däribland ekonomiskt bistånd.

Inom division Social omsorgs vuxenenhet finns en mottagningsgrupp bestående av socialsekreterare som tar emot och utreder nya ansökningar om ekonomiskt bistånd. Därutöver finns tre handläggargrupper som handlägger pågående ärenden. Inom verksamheten finns tre 1:e socialsekreterare, varav en arbetar med utvecklings- och kvalitetsfrågor och felaktiga utbetalningar, en är ansvarig för mottagningsgruppen samt två handläggargrupper och en är ansvarig för en handläggargrupp samt det bostadssociala teamet (som ansvarar för mottagning av de hushåll som anvisas av Migrationsverket och som kommunen har ett bosättningsansvar för). 1:e socialsekreterare handlägger inte egna ärenden utan fungerar huvudsakligen som närmaste arbetsledning i ärendefrågor. Antalet ärenden per socialsekreterare uppges variera mellan ca 45 och 50.

I kompetens- och arbetsmarknadsnämndens reglemente, antaget av kommunfullmäktige 2019-11-12, framgår att nämnden fullgör kommunens uppgifter inom områdena arbetsliv och lärande för vuxna. I detta ligger bland annat att nämnden ansvarar för åtgärder som förebygger arbetslöshet, minskar verkningarna av arbetslöshet samt skapar förutsättningar till egenförsörjning hos den enskilde.

Nyköpings kommuns arbetsmarknadsverksamhet kallas för Jobbtorg och tillhör kompetens- och arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde. Verksamheten erbjuder bland annat praktikplatser, utbildningar på olika nivåer samt coachning till jobb och sysselsättning. Jobbtorg i sin nuvarande form är nyligen införd. Ett projekt kallat *Vägen till självförsörjning*, där flera kommunala verksamheter, Arbetsförmedlingen och näringslivet ingår är pågående och syftar till att stödja försörjningsstödstagare till arbete och egen försörjning. Handläggarna inom Vägen till självförsörjning kallas för vägledare.

Statistikuppgifter publicerade i kommun- och regiondatabasen Kolada² visar på att kostnaderna för ekonomiskt bistånd (kr per invånare) i Nyköpings kommun ökat de senaste åren och har varit högre både i jämförelse med riket och strukturellt liknande kommuner³. I Kolada kan vidare utläsas att andelen som återaktualiserats för bistånd ett år efter avslutat ärende har ökat under de senaste åren. För år 2020 klarade 66 % sin egen försörjning i minst ett år efter det att deras ärende avslutats. Det kan jämföras med

---

¹ Ekonomiskt bistånd är ett samlingsbegrepp för bistånd till försörjning (försörjningsstöd) och bistånd till livsföring i övrigt (kostnader för exempelvis läkarvård, medicin, tandvård och glasögon)

² En databas för kommuner och regioner som ger möjlighet till jämförelser och analys

³ Liknande kommuner individ- och familjeomsorg: Eslöv, Hässleholm, Norrtälje, Sundbyberg, Trelleborg, Uddevalla och Upplands Väsby

80 % år 2019 och 87 % år 2018. 73 % av deltagarna inom kommunens arbetsmarknadsverksamhet under år 2020 har varit utan arbete i 24 månader eller mer⁴.

Granskningsresultat

Riktlinjer och rutiner för arbetet med att få individer till egen försörjning

Revisionsfråga 1: Finns mål, riktlinjer och rutiner för arbetet med att få individer till egen försörjning?

lakttagelser

Mål och uppdrag

Socialnämndens beställning av verksamhet från division Social omsorg 2021 beslutades 2020-12-10. Socialnämnden gav divisionen i uppdrag att bland annat svara för myndighetsutövning inom området försörjningsstöd. I beställningen framgår även de förbättringsuppdrag och särskilda uppdrag som nämnden fått från kommunfullmäktige. Ett av dessa har bäring på granskningsområdet och handlar om att *minska det långvariga ekonomiska biståndet*. Till förbättringsuppdraget har två indikatorer med tillhörande målvärden för 2021 formulerats:

- Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd⁵, andel av biståndsmottagarna % (Kolada).
Acceptabelt värde 2021: 37 (Utfall 2019: 38,5%)
- Vuxna biståndsmottagare med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd⁶, andel av biståndsmottagare % (Kolada).
Acceptabelt värde 2021: 18 (Utfall 2019: 20,1 %)

Kompetens- och arbetsmarknadsnämndens beställning av verksamhet från division Social omsorg 2021 beslutades 2020-12-16. Nämnden har där definierat att beställningen från divisionen särskilt ska bidra till fullmäktiges mål inom områdena *Näringsliv och arbete* samt *Hållbar utveckling*:

- Vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser ska skapa bättre förutsättningar för individer och bättre möta arbetsgivarens behov av kompetens
- Arbete gällande mångfald, integration, jämlikhet och jämställdhet ska stärkas
- Sysselsättningen i utsatta grupper ska öka
- Andelen unga som varken arbetar eller studerar ska minska

Till dessa mål finns indikatorer för uppföljning formulerade. Dessa indikatorer rör *andelen anvisningar inom arbetsmarknadsverksamheten som initierats av socialtjänst* respektive *andelen invånare 17-24 år som varken arbetar eller studerar*. Vi noterar att

---

⁴ Det är inte säkert att alla dessa individer är aktuella för ekonomiskt bistånd

⁵ Långvarigt bistånd avser 10-12 månader under året.

⁶ Mycket långvarigt bistånd avser minst 27 månader under en period av tre år med uppehåll högst 2 månader i rad.

utfallen för år 2015-2019 redovisas men att det inte framgår några särskilda målvärden för år 2021.

Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden har för år 2021 lämnat ett särskilt uppdrag till division Social omsorg:

- Division Social omsorgs arbetsmarknadsverksamhet ska delta i ESF-projektet *Vägen till självförsörjning*⁷. Syftet är att i samverkan med andra aktörer stärka vägen till utbildning, arbete och självförsörjning för personer som uppbär försörjningsstöd.

Vid intervjuer ges uttryck för att inriktningen och tydligheten i att arbetsmarknadsverksamheten ska jobba med målgruppen försörjningsstödstagare (och de som riskerar att bli det) förstärkts i och med ovanstående uppdrag. Tidigare har den kommunala arbetsmarknadsverksamheten i första hand arbetat på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Den nya inriktningen beskrivs ha medfört en ökad samsyn och samarbete mellan kommunens olika nämnder och verksamheter vad gäller hur man gemensamt kan bidra till minskad arbetslöshet och minskat behov av ekonomiskt bistånd. Samtidigt beskriver intervjuade en utmaning i att en betydande del av de individer som uppbär ekonomiskt bistånd till följd av olika svårigheter inte är redo för den reguljära arbetsmarknaden. Det gäller även många klienter vars främsta försörjningshinder i verksamhetssystemet kodas vara arbetslöshet.

En *Strategi för en hållbar arbetsmarknad* finns framtagen. Flera kommunala verksamheter samt Arbetsförmedlingen har deltagit i arbetet med strategin som antogs vid kommunfullmäktiges sammanträde 2020-12-08 § 234. Det framgår att strategin är riktad till målgruppen för personer i åldrarna 16-64 år med behov av stöd för att komma till arbete och egen försörjning. För vissa personer kan stödet behövas endast initialt och för andra mer långvarigt. Särskilt prioriterade är personer som har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden på grund av kort utbildningsbakgrund, otillräckliga kunskaper i svenska, funktionsvariationer och sociala svårigheter. Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för att följa upp genomförandet och lämna en rapport till kommunfullmäktige.

Ett ärendes gång

Vid intervjuer beskrivs processen från det att en individ tar kontakt med socialförvaltningen till dess att individen har blivit självförsörjande och ett ärende avslutas. Om den enskilde tidigare haft ett aktuellt ärende inom ekonomiskt bistånd, som avslutats för mindre än sex månader sedan, utreds ansökan av den tidigare ordinarie socialsekreteraren. Alla övriga nya ärenden går genom mottagningsgruppen, där socialsekreterare ansvarar för att genomföra en grundutredning avseende rätten till bistånd. När utredningen är klar lämnas ärendet över till en socialsekreterare i någon av de övriga tre handläggargrupperna för vidare hantering.

---

⁷ Se mer om detta längre ner i rapporten.

Utredningsarbetet både vad gäller nyansökan och månatlig utredning av rätten till ekonomiskt bistånd beskrivs ske utifrån särskilda mallar. I utredningsmallen för nyansökan finns ett flertal rubriker, såsom exempelvis *familjeförhållanden och socialt nätverk, bostadssituation, utbildning, arbete och sysselsättning* samt *hälsa*. Till respektive rubrik finns ett antal stödfrågor formulerade. Dessa stödfrågor omfattar exempelvis huruvida den enskilde är inskriven på Arbetsförmedlingen och om någon handlingsplan finns upprättad där. Under rubriken *hälsa* föreslås exempelvis att ta reda på om det finns hälsofaktorer som påverkar den enskildes arbetsförmåga.

Vad gäller utredningsmallen för månatlig utredning av rätten till bistånd innehåller även den ett antal rubriker som syftar till att ge stöd för att skapa en bild av den enskildes aktuella situation. Bland de områden som omfattas återfinns exempelvis vilken planering som är uppgjord med den enskilde, om planeringen efterlevs samt vilka kontroller som gjorts avseende den ekonomiska situationen.

Rutiner och stöd i handläggningen i försörjningsstöd

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd. Vid intervjuer beskrivs att dessa, tillsammans med de processbeskrivningar som finns i kvalitetsledningssystemet (vilka vi inom ramen för granskningen inte tagit del av) är dokument som tillämpas i verksamheterna och fungerar som ett stöd i det dagliga arbetet.

Vi kan i socialnämndens beställning från division Social omsorg för föregående år (2020) se att socialnämnden då gav divisionen i uppdrag att tillsammans med sakkunnig tjänsteman ta fram förslag till nya riktlinjer för ekonomiskt bistånd. En arbetsgrupp har arbetat med att ta fram förslaget och en referensgrupp har varit involverad i arbetet. Beslut om nya riktlinjer fattades av nämnden 2021-06-10. Dessa är giltiga från och med 2021-07-01. I ärendebeskrivningen kan utläsas att riktlinjerna syftar till att vara vägledande i de fall lagar, föreskrifter och allmänna råd samt de handböcker som Socialstyrelsen publicerar lämnar ett behov av lokal vägledning. De reviderade riktlinjerna innehåller bland annat uppgifter om socialnämndens ansvar och uppdrag, hur olika typer av boendeformer ska betraktas vid bedömning av rätten till bistånd och vad som kan anses utgöra skäliga kostnader för bistånd till livsföring i övrigt. I riktlinjerna har det också tydliggjorts att samtliga individer som uppbär ekonomiskt bistånd och har en arbetsförmåga ska aktualiseras hos Jobbtorg Nyköping samt att även sökande i behov av olika former av rehabilitering ska ha en upprättad handlingsplan och erbjudas stöd och insatser för att på sikt uppnå självförsörjning.

Respektive handläggargrupp träffas två gånger i veckan för kollegial ärendehandledning där socialsekreterarna har möjlighet att lyfta ärenden där stöd och vägledning behövs för att komma vidare. Det genomförs dock inga särskilda systematiska ärendegenomgångar av samtliga aktuella ärenden. Månadsvis sker så kallade kvalitetsträffar, med olika teman utifrån exempelvis önskemål från socialsekreterarna om vad de anser behöva diskuteras. Dessa träffar leds av 1:e socialsekreterare.

Aktualisering till Jobbtorg Nyköping och Vägen till självförsörjning

I både de "gamla" och de reviderade riktlinjerna för ekonomiskt bistånd hänvisas till 4 kap. 4 § socialtjänstlagen som anger att nämnden kan kräva att den enskilde, som inte kunnat erbjudas lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd, deltar i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som syftar till att utveckla den enskildes möjligheter att försörja sig själv.

I granskningen ges uttryck för att det tidigare i huvudsak var Arbetsförmedlingen som kunde anvisa klienter till arbetsmarknadsverksamheten, medan socialtjänsten endast kunde anvisa vissa målgrupper. Vid intervju med verksamhetsföreträdare från Jobbtorg beskrivs att intaget från Arbetsförmedlingen nu har stoppats och att individer som ingår i Vägen för självförsörjning endast inkommer från socialtjänsten. Anledningen till detta framhålls i huvudsak vara att tillgängliggöra Jobbtorgs resurser för att tillgodose de behov som finns inom kommunens verksamheter.

Vi har inom ramen för granskningen inte tagit del av någon dokumenterad rutin/processbeskrivning gällande anvisningsförfarandet från socialtjänst till arbetsmarknadsinsats. Vid intervjuer förmedlas dock en samstämmig bild av att det inte finns några särskilda krav på omfattning av arbetsförmåga hos den enskilde för att kunna anvisas. Intervjuade beskriver att när socialsekreterare avser att anvisa en klient till arbetsmarknadsinsats efterfrågas först ett samtycke från den enskilde. När samtycke till anvisning har erhållits, fyller socialsekreteraren i en pappersblankett som läggs i en särskilda postlåda. Blanketterna hämtas av en vägledare från Vägen till självförsörjning. Vägledare kontaktar därefter socialsekreterare och klient för ett trepartssamtal. Efter ett inledande trepartssamtal träffar sedan vägledaren klienten för ett kartläggningssamtal. Vid intervjuer framkommer att det råder vissa oklarheter i om, och hur, anvisning till Jobbtorgs övriga verksamheter sker i och med den förändring i organisationen som nyligen skett.

Vägen till självförsörjning utvärderas av extern utredare. Utvärderaren har bland annat haft workshops med de professionella som ingår i projektet, där bland annat resultaten från de hittills genomförda delutvärderingarna har hanterats.

Genomförandeplan

I Socialstyrelsens öppna jämförelser för år 2020 går att utläsa att Nyköpings kommun svarat "delvis" på frågan om man upprättat genomförandeplan med den enskilde inom tre månader för alla. Vid intervjuer uppges att socialtjänsten i Nyköpings kommun inte arbetar systematiskt med dokumenterade genomförandeplaner som anger hur individen ska uppnå självförsörjning. Den enskildes planering dokumenteras istället huvudsakligen i tidigare nämnda utredningar i samband med ansökan om bistånd.

För den som deltar i Vägen till självförsörjning/Jobbtorg genomförs där en kompetensinventering för att kartlägga den enskildes bakgrund och erfarenheter. Därefter upprättas en skriftlig handlingsplan för arbete eller studier. Vid intervjuer

framkommer att Jobbtorg i dagsläget inte har något verksamhetssystem att dokumentera i och att det pågår ett arbete för att se över lämpliga system för dokumentation.

De reviderade riktlinjerna för ekonomiskt bistånd, vilka gäller från och med 2021-07-01, tydliggör att samtliga individer som uppstår ekonomiskt bistånd ska ha en genomförandeplan som beskriver hur självförsörjning ska nås.

Bedömning

Finns mål, riktlinjer och rutiner för arbetet med att få individer till egen försörjning?

Delvis.

Socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden har i sina beställningar av verksamhet från division Social omsorg formulerat uppdrag som syftar till att säkerställa ett bidragande till uppfyllnad av fullmäktiges mål för det granskade området. Socialnämndens har också formulerat målvärden vad gäller långvarigt ekonomiskt bistånd. Likaså finns en strategi för en hållbar arbetsmarknad. Socialnämnden har beslutat om riktlinjer för ekonomiskt bistånd, där man bland annat hänvisar till de lagstöd som finns vad gäller deltagande i kompetenshöjande verksamhet. Vi ser positivt på att de nya riktlinjerna innehåller en skrivning om att samtliga individer ska ha en handlingsplan som beskriver hur självförsörjning förväntas nås, då detta kan ge ökade förutsättningar för ett strukturerat arbete och uppföljning mot det målet.

Genomförd granskning indikerar att ett arbete kring samsyn och gemensam målbild mellan socialnämndens vuxenhet och kompetens- och arbetsmarknadsnämndens arbetsmarknadsverksamhet skett under de senaste åren, vilket bland annat återspeglas i beställningarna av verksamhet från division Social omsorg. De intervjuer som vi genomfört förmedlar en i huvudsak samstämmig bild av att man idag i högre grad strävar mot samma mål.

Genomförd granskning tyder dock på att det finns viss otydlighet vad gäller arbetsmarknadsverksamhetens utformning och vad som är vad i Jobbtorg respektive projektet Vägen till självförsörjning. Vi bedömer därför att det är väsentligt att detta kommuniceras på ett sätt som innebär att förväntningarna på de olika parterna blir tydliga och ser i detta sammanhang positivt på att workshop med de externa utvärderarna genomförts. I detta avseende bedömer vi det vara av vikt att arbetet kring en lämplig dokumentationsplattform för arbetsmarknadsverksamheten fortsätter, såväl ur rättssäkerhetssynpunkt för den enskilde som för verksamhetens effektivitet och personalens arbetsmiljö.

Samverkansstrukturer

Revisionsfråga 2: Finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, internt och externt?

lakttagelser

Inom socialtjänstens försorg finns bland annat de individer som av Arbetsförmedlingen inte bedöms vara till fullo arbetsföra, men som Försäkringskassan inte bedömer ha en tillräcklig sjukdomsbild för att ha rätt till ersättning. Likaså finns många individer med bristande utbildningsbakgrund och/eller bristande kunskaper i det svenska språket. Vid intervjuer beskrivs att samverkan med andra parter - bland annat mot bakgrund av detta - är en förutsättning för socialtjänstens arbete med att få individer till egen försörjning.

I kompetens- och arbetsmarknadsnämndens beställning av verksamhet från division Social omsorg för 2021 framgår att divisionen inom sitt grunduppdrag ska samverka inom divisionen, med andra divisioner, berörda myndigheter, näringsliv och civilsamhälle för att underlätta för personer att komma ut på arbetsmarknaden eller vidare till studier. Arbetsmarknadsverksamheten ska ha ett nära samarbete med KAA⁸-, SFI⁹- och DUA-verksamheterna på Campus Nyköping. Det erbjuds även vissa kompetenshöjande insatser av arbetsförberedande karaktär samt praktik- och OSA¹⁰-platser om individer inte kan beredas plats på annat sätt. Likaså har man till följd av covid-19-pandemin exempelvis behövt stänga vissa lokaler och exempelvis inom Campus Nyköping bedriva distans-/fjärrundervisning. Även SFI-verksamheten har varit påverkad genom att nämnden i april 2020 bland annat beslutade om att göra ett uppehåll i intag till SFI studieväg 1 då dessa elever inte bedömdes kunna tillgodogöra sig undervisningen på distans.

Vid intervjuer lyfts främst följande samverkanspartners fram som centrala:

- Internt inom kommunen
- Region Sörmland
- Statliga aktörer

Samverkan med kommunala, regionala och statliga aktörer

Som tidigare nämnts träffas socialsekreterare och 1:e socialsekreterare regelbundet, för exempelvis ärendehandledning. Därutöver beskrivs vid intervjuer samverkansmöten på chefsledningsnivå inom divisionen Social omsorg, där bland annat nuläge och utveckling av verksamheterna på en mer övergripande nivå behandlas.

I Socialstyrelsens öppna jämförelser för år 2020 framgår att Nyköpings kommun inte har någon aktuell överenskommelse om extern samverkan i enskilda ärenden med vare sig Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, primärvård eller vuxenpsykiatri. I granskningen framkommer dock att vissa samverkansstrukturer finns. Ett exempel på sådan samverkan är projektet Vägen till självförsörjning. Presidierna från socialnämnden samt kompetens- och arbetsmarknadsnämnden finns representerade i styrgruppen för Vägen till självförsörjning. I den så kallade samverkansledningsgruppen ingår funktioner som

---

⁸ Kommunala aktivitetsansvaret; Genom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) är kommunerna skyldiga att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under 20 år som inte studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning.

⁹ Svenska för invandrare

¹⁰ Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare; en anställning anpassad efter den enskildes särskilda behov

exempelvis enhetschefer inom Nyköpings kommun, ansvarig chef på Arbetsförmedlingen, kommunpolitiker och kommunikatör.

Från socialtjänstens håll framhålls vid intervjuer Jobbtorg och Vägen till självförsörjning som en av socialtjänstens viktigaste samverkanspartners. I granskningen ges uttryck för att det under senare tid skett en positiv utveckling på området samverkan mellan socialförvaltningen och arbetsmarknadsverksamheten, vad gäller exempelvis samsyn och ett strukturerat arbete kring försörjningsstödstagare i behov av stöd för att komma ut på arbetsmarknaden. Det framhålls dock finnas utmaningar i att matcha individens behov med lämpliga arbets-/praktikplatser. I division Social omsorgs återrapportering till kompetens- och arbetsmarknadsnämnden avseende utveckling av kompetenshöjande insatser (daterad 2020-11-25) framgår att det kvarstår ett utvecklingsarbete på flera områden, bland annat vad gäller språkträningsplatser, park- och trädgårdsarbete, samarbete med Nyköpingshem och kommunservice i Brandkärr kring "bovårdar" samt fortsatt utveckling av arbetspraktik. Likaså framhålls i vår granskning finnas vissa utmaningar vad gäller tillgång till bland annat resurser utifrån att Jobbtorg flyttar till en mindre lokal och i samband med detta minskas med 3-4 medarbetare, som en åtgärd för att nå en budget i balans. Det uppges att planen från början var att totalt 12 medarbetare skulle jobba i Vägen till självförsörjning, men att man i praktiken är sex stycken. I granskningen uttrycks viss oro kring att budgetminskning och mindre personalresurser kan komma att ha en negativ inverkan på möjligheten att arbeta strukturerat med att få ut individer i egen försörjning.

På handläggarnivå sker samverkan mellan socialsekreterare och vägledare primärt i enskilda individärenden. Enligt intervjuade kännetecknas samverkan mellan socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd och vägledare inom arbetsmarknadsverksamheten i huvudsak av en öppen dialog och tydliga roller, även om det finns vissa utmaningar. Som tidigare nämnts dokumenterar verksamheterna inte i samma verksamhetssystem, vilket innebär att kontakt och dialog sker exempelvis per telefon.

Division Social omsorg fick i beställningen för 2020 ett särskilt uppdrag från kompetens- och arbetsmarknadsnämnden om att se över verksamhetens avtal med Arbetsförmedlingen och andra aktörer samt vid behov föreslå förändringar. Det beskrivs att Arbetsförmedlingens möjlighet att teckna avtal med kommuner är oförändrat. Den avsiktsförklaringen från Arbetsförmedlingen som finns sedan tidigare är fortsatt aktuell. Den innehåller bland annat:

- Arbetsträningsplatser: 15 per år
- Förstärkta arbetsträningsplatser: 15 per år
- OSA: 16 platser per år
- Extratjänster där inga begränsningar finns

I verksamhetsberättelsen för kompetens- och arbetsmarknadsnämnden 2020 beskrivs att DUA¹¹-samarbetet mellan kommunen och Arbetsförmedlingen som syftar till till att

---

¹¹ Delegationen för unga och nyanlända till arbete

påskynda nyanländas etablering fortsätter och utökades under år 2020 till att omfatta flera målgrupper än tidigare. Flera så kallade jobbspår finns upprättade; barnskötarspår, vårdspår, kockspår, byggspår, fordonsmekanikerspår samt ett spår för vårdnära service. Vid årets slut planerades också ett måltidsbiträdesspår och ett vårdbiträdesspår.

I projektet Vägen till självförsörjning finns en representant från Arbetsförmedlingen.

En betydande andel av försörjningsstödmottagarna i Nyköpings kommun uppges stå långt från arbetsmarknaden. Även om vi i denna granskning främst tittat närmare på målgruppen som bedöms vara redo för arbetsmarknaden och/eller arbetsmarknadsinsatser, noterar vi även exempel på åtgärder som syftar till att hjälpa de individer som är i behov av andra typer av insatser innan steget ut mot arbetsmarknaden kan tas. Det handlar exempelvis om ett projekt tillsammans med regionen, som riktar sig till personer med samsjuklighet.

Samverkan inom ramen för Samordningsförbund

Nyköpings kommun ingår i Samordningsförbundet RAR i Sörmland tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Sörmland och samtliga kommuner i länet. Samordningsförbundet syftar till att tillsammans arbeta utifrån målsättningen att ge människor bättre förutsättningar att försörja sig själva och vara mindre beroende av bidrag från samhället.

Genom samordningsförbundet finns bland annat TRIS (Tidig rehabilitering i samverkan), vilket innebär en samverkansytta där representanter från kommun (vuxenheten), Arbetsförmedlingen och koordinatörer från regionens vårdcentraler träffas och lyfter enskilda individärenden. En processledare via Samordningsförbundet håller ihop arbetet kring TRIS och syftet med träffarna är i huvudsak att tillsammans göra upp en planering för individen, där respektive parts roll och ansvar tydliggörs. Försäkringskassan uppges tidigare ha varit en part i TRIS men är vid granskningstillfället inte längre det.

Bedömning

Finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, internt och externt?

Delvis.

Samtidigt som det i Socialstyrelsens öppna jämförelser kan utläsas att Nyköpings kommun saknar samverkansöverenskommelser om extern samverkan i enskilda ärenden med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, primärvård och vuxenpsykiatri, kan vi konstatera att vissa etablerade strukturer för både intern och extern samverkan finns. I Vägen till självförsörjning har man samlat kompetens från både kommunala och statliga aktörer riktat mot arbetsmarknadsfrågor och inom ramen för Samordningsförbundet finns samverkan i rehabiliteringsfrågor.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd i Nyköpings kommun ökar, liksom andelen med långvarigt behov av bistånd. Samtidigt noteras utmaningar med att finna lämpliga praktik-/språkträningsplatser samt att matcha individers och arbetsgivares behov. Likaså ges uttryck för en oro att minskade personresurser inom Jobbtorg kan få en negativ inverkan på möjligheten att arbeta strukturerat med att stötta individer till självförsörjning. Mot bakgrund av bland annat detta bedömer vi att det vara av vikt att

nämnderna fortsätter att arbeta för en välfungerande samverkan både med varandra, men också med externa parter såsom exempelvis Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och näringslivet. Detta i syfte att säkerställa en gemensam målbild för insatserna samt för att tydliggöra respektive parts ansvar, för att på så sätt öka förutsättningarna för att förkorta perioderna av enskilda individers biståndsberoende. Då en betydande andel individer är i behov av annat stöd innan någon form av arbetsmarknadsinsats kan vara aktuell ser vi det också som väsentligt att nämnden fortsätter att arbeta för en välfungerande samverkan även med Region Sörmland.

Uppföljning av insatsernas resultat och effekter

Revisionsfråga 3: Har socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden en tillfredsställande uppföljning av insatsernas resultat och effekter?

lakttagelser

Uppföljning på individnivå

Uppföljning av pågående arbetsmarknadsinsats inom ramen för Vägen till självförsörjning sker i huvudsak genom att vägledare träffar både den enskilde och ansvarig socialsekreterare för uppföljningssamtal cirka var tredje månad, från det att klienten påbörjat sin insats. Om det under tiden däremellan visar sig att en klient inte följer den uppgjorda planeringen, uppges vägledare ta kontakt med socialsekreteraren. För att ha rätt till försörjningsstöd krävs i regel att den enskilde följer uppgjord planering och utifrån förmåga bidrar till att närma sig självförsörjning. Om den enskilde inte följer uppgjord planering, kan detta medföra avdrag eller avslag på ansökan om bistånd.

Vid intervjuer nämns vikten av att framåt kunna mäta inte enbart antalet avslutade ärenden, utan också stegförflyttningar hos enskilda individer. En betydande del står relativt långt från den reguljära arbetsmarknaden och är i behov av långvariga insatser, varför det anses vara viktigt att kunna mäta stegförflyttningar i syfte att bedöma huruvida det sker en progression. Detta för att se om insatserna ger önskade resultat och effekter.

Uppföljning på aggregerad nivå

Uppföljning på aggregerad nivå sker i huvudsak i delårsrapport och verksamhetsberättelse, som innehåller exempelvis uppföljning av uppdrag, mål och ekonomi. Därutöver kan vi i protokoll utläsa att nämnderna erhåller kontinuerlig rapportering från division Social omsorg, utifrån de uppdrag som nämnderna lämnat till divisionen. Vi ser också att nämnderna kontinuerligt erhållit information om verksamheterna med anledning av pandemin.

I enlighet med kompetens- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsbeställning för föregående år (2020), skulle division Social omsorgs arbetsmarknadsenhet (numera Jobbtorg) lämna en uppföljning av sitt grunduppdrag till nämnden vid fyra tillfällen under året. Vid genomgång av protokoll har vi funnit spårbarhet till att tre sådana uppföljningar lämnats under 2020. Vi har också tagit del av en åiterrapportering av grunduppdrag från

2021-05-05. Totalt var då 103 unika individer aktuella i Jobbtorg Nyköping, varav 88 st inom Vägen till självförsörjning. I samma rapport går att utläsa att man har utmaningar i personalförsörjningen inom projektet, mot bakgrund av att alla verksamheter i projektet beskriver en hög belastning till följd av pandemin och därför själva behöver sin personal. I dokumentation som vi inom ramen för granskningen tagit del av har vi inte kunnat finna spårbarhet till att nämnderna följer upp exempelvis hur många/hur stor andel försörjningsstödstagare som går till arbete eller studier efter insats via Jobbtorg/Vägen till självförsörjning. Vi har heller inte funnit spårbarhet till att socialnämnden följer upp hur många som återaktualiseras för ekonomiskt bistånd inom ett år efter det att deras ärende avslutats.

Både socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden har presidieträffar med divisionschef och verksamhetschefer, där löpande information på det granskade området uppges hanteras. Socialnämndens presidium beskriver att den rapportering som hittills skett till nämnden främst har varit muntlig, men att man nu beslutat att hela nämnden ska erhålla skriftlig rapportering från verksamheterna. I detta avseende nämns att bristen på IT-stöd inom Jobbtorgs verksamheter innebär vissa begränsningar vad gäller uttag av statistik etc.

Som tidigare nämnts utvärderas Vägen till självförsörjning av externa utvärderare. Både deltagare och professionella har intervjuats. I utvärderings-PM:et daterat 2020-12-03 framgår att flera deltagare har svårt att skilja på projekt Vägen till självförsörjning och andra insatser de får eller har fått, men att man i stort upplever att man fått mer hjälp och bättre bemötande inom ramen för projektet, än tidigare. Samlade kompetenser framhålls som en framgångsfaktor. Vidare framgår att samverkan på operativ nivå uppfattas fungera väl. Det anses dock finnas behov av fortsatt utveckling av processen, och det framhålls vara viktigt att lyfta upp och diskutera frågor kring hur deltagares behov och nivå bedöms (exempelvis rörande arbetsförmåga), för att det ska finnas en gemensam bild kring detta. Likaså ges uttryck för att stödet för arbetsgruppen och samsyn i styrgrupp och samverkansledningsgrupp kan utvecklas mer.

Socialnämndens uppföljning på aggregerad nivå

Socialnämndens uppföljning på området är i huvudsak koncentrerad till kostnadsutveckling för ekonomiskt bistånd samt nyckeltal såsom antalet ärenden, andelen med långvarigt bistånd etc.

Vid intervjuer beskrivs att inflödet av nya ärenden till ekonomiskt bistånd inte ökar i någon väsentlig grad. Däremot upplever man utmaningar i att avsluta pågående ärenden och allt fler har ett långvarigt behov av bistånd. I socialnämndens verksamhetsberättelse för år 2020 framgår att man ser en ökning inom nyckeltalet Ekonomiskt bistånd, andel vuxna med långvarigt bistånd. Målsättningen var 32 % och utfallet blev 42 %, vilket är en försämring jämfört med föregående år och man ligger högre än genomsnittet i riket (30,7 %). På grund av pandemin har konjunkturen försämrats kraftigt år 2020 och man hade ett ökat antal hushåll med ekonomiskt bistånd. Antalet unika hushåll som fått ekonomiskt bistånd under året är 153 stycken fler än

budgeterat och det ekonomiska biståndet som i genomsnitt utbetalas per hushåll översteg budget med 4 %.

Socialnämndens internkontrollplan för år 2021 innehåller två kontrollmoment som kan anses ha bäring på det granskade området:

- Antalet personer med sjukdom eller andra arbetshinder ökar inom försörjningsstöd vilket leder till ökade utanförskap och ökade kostnader för nämnden
- Socialnämnden brister i uppföljning av verksamheten och vidtar inte åtgärder för att hålla budget

Kontrollmomentet fanns även med i socialnämndens internkontrollplan för 2020. I sammanfattning av genomförd internkontroll socialnämnden år 2020 beskrivs att området har följts upp genom särskild uppföljning av statistik över orsak till behovet av ekonomiskt bistånd. Socialnämnden erhöll vid sammanträdena 2020-06-11 samt 2020-10-22 muntlig redovisning. Den största ökningen har skett inom gruppen *Sjukskriven, ingen ersättning/0-klassad*. Det beskrivs också att pandemin har medfört en ökning av antalet arbetslösa och att nya grupper arbetslösa har tillkommit. Detta har lett till att personer som står längst från arbetsmarknaden har fått ökad konkurrens om anställning.

Kompetens- och arbetsmarknadsnämndens uppföljning på aggregerad nivå

Kompetens- och arbetsmarknadsnämndens presidium beskriver vid intervju att nämnden löpande erhåller information om Vägen till självförsörjning och utfallet för ekonomiskt bistånd. Nämnden har också både under år 2020 och 2021 fått information av representant från Arbetsförmedlingen avseende arbetslöshetsstatistik.

I kompetens- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsberättelse för år 2020 beskrivs att arbetsmarknadsverksamheten har påverkats av pandemin och fått anpassa sina aktiviteter vilket inneburit att man haft färre deltagare. Vid intervjuer ges uttryck för att minskade budgetanslag inför 2021 medfört utmaningar kring Jobbtorgs lokaler, då en stor del av driftbudgeten går åt till hyran. I detta sammanhang nämns att det behövs en översyn kring hur man använder lokalerna samt hur man kan anpassa personalstyrkan.

Bedömning

Har socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden en tillfredsställande uppföljning av insatsernas resultat och effekter?

Nej.

Utifrån genomförd granskning är vår bedömning att det i huvudsak finns en struktur för uppföljning på individnivå för de som ingår i Vägen till självförsörjning. Granskningsresultaten tyder dock på att den uppföljning som sker främst är koncentrerad till huruvida den enskilde följer uppgjord planering, snarare än vilka resultat och effekter som uppnåtts genom insatsen. Vi ser därför positivt på att man lyft frågan om att kunna mäta stegförflyttningar hos de enskilda individerna.

Vi ser också positivt på att delutvärderingar av projektet Vägen till självförsörjning har genomförts, då vi bedömer det vara av vikt att nogsamt följa att projektet bidrar till

önskvärda resultat och effekter vad gäller individers progression mot egen försörjning. Det är väsentligt såväl ur ett individperspektiv kopplat till målen om att minska andelen i långvarigt biståndsberoende, som för att uppnå en större träffsäkerhet i syfte att kunna vända trenden av ökade kostnader för försörjningsstödsområdet.

I genomförd granskning har vi inte funnit spårbarhet till att nämnderna på ett tydligt sätt följer upp hur många/hur stor andel som går vidare till arbete eller studier efter insats via Jobbtorg/Vägen till självförsörjning. Vi vill därför rekommendera socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden att se över innehållet i rapporteringen i syfte att säkerställa att tillräckliga underlag erhålls för att i högre grad kunna bedöma insatsernas resultat och effekter. I detta avseende vill vi även rekommendera socialnämnden att se över möjligheten att följa upp antalet återaktualiseringar, dvs. ärenden som efter en tids självförsörjning åter blir aktuella för försörjningsstöd, för att kunna utvärdera insatsernas resultat och effekter på än längre sikt.

Åtgärder vid identifierade brister

Revisionsfråga 4: Vidtar socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden åtgärder vid identifierade brister?

lakttagelser

I Socialstyrelsens öppna jämförelser för år 2020 kan vi utläsa att Nyköpings kommun svarat "nej" på samtliga frågor som rör *Systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten*. Det handlar både om huruvida resultat från systematisk uppföljning används för verksamhetsutveckling, om man genomfört systematisk uppföljning uppdelat på kön samt om enskildas uppfattning används till att utveckla verksamheten.

Som ett led i Nyköpings kommuns arbete med att minska beroendet av ekonomiskt bistånd pågår projektet Vägen till självförsörjning. I granskningen beskrivs att dåvarande divisionschefen för Social omsorg för några år sedan initierade projektet. Det började med en förstudie där socialsekreterare fick besvara frågor för att definiera hur arbetet med ekonomiskt bistånd bedrevs. Därefter togs en beskrivning fram för hur projektet skulle vara utformat och i januari 2019 ansöktes om projektmedel från Europeiska socialfonden. Vid granskningstillfället har projektet således pågått under en tid, men nyligen har förändringar i arbetsmarknadsverksamheten organisering skett. I dokumentet *Grunduppdrag från kompetens- och arbetsmarknadsnämnden - rapport från division Social omsorg* framgår att nämndens beställning för 2021 samt det särskilda uppdrag om kompetenshöjande insatser som division Social omsorg arbetade med under 2020 har lett fram till en omorganisation av den kommunala arbetsmarknadsverksamheten. Intervjuade uppger att det bland annat har inneburit en behovsanalys av vilka funktioner bör finnas för att klara uppdraget. Den nya organisationen sjösattes 2021-04-20. I samband med detta bytte dåvarande arbetsmarknadsenheten namn till Jobbtorg Nyköping. Intervjuade uppger att omorganisationen i kombination med pågående covid-19-pandemi har medfört utmaningar för verksamheten, bland annat utifrån begränsningen kring fysiska möten och stress kring att använda digitala mötesverktyg men också utifrån att arbetsgivare

ställt sig tveksamma till att ta emot deltagare. I granskningen ges uttryck för att ambitionen är att projektet så småningom ska implementeras i ordinarie verksamhet.

I samband med att socialnämnden beslutade att godkänna sammanfattning av genomförd internkontroll avseende år 2020 vid sammanträdet 2021-01-28 uppdrogs division Social omsorg att senast maj 2021 redovisa till socialnämnden vilka åtgärder som har vidtagits för att rätta till brister som framkommit vid kontrollen. I vår protokollsgenomgång har vi inte funnit spårbarhet till att nämnden tagit del av någon sådan återrapportering.

I socialnämndens sammanfattning av genomförd internkontroll för år 2020 framgår att det från och med juli månad 2020 visades uppgifter på ett underskott för nämnden, som en följd av pandemin. Nämndens samverkan med andra aktörer inom projektet Vägen till självförsörjning bedömdes vara den åtgärd som kan öka möjligheterna för personer att inte fastna i ett bidragsberoende genom att de kan ta del av insatser som innebär en stegvis förflyttning till en egen försörjning.

Som ett led i kommunens arbete med att öka förutsättningarna för individer att nå självförsörjning har, som tidigare nämnts, en tydligare skrivning kring exempelvis handlingsplaner inkluderats i de riktlinjer som antagits av socialnämnden i juni 2021.

Bedömning

Vidtar socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden åtgärder vid identifierade brister?

Delvis.

Genomförd granskning visar att socialnämnden respektive kompetens- och arbetsmarknadsnämnden i sina beställningar av verksamhet från division Social omsorg för år 2021 tydliggjort ett fokus på arbete med individer som uppstår ekonomiskt bistånd, som ett led i arbetet med att sänka såväl antalet individer i behov av ekonomiskt bistånd som kostnaderna inom området. Införandet av projektet Vägen till självförsörjning får även det ses som en del i detta.

Vår bedömning är att nya riktlinjer för ekonomiskt bistånd, där man bland annat tydligare angett att samtliga individer med arbetsförmåga ska aktualiseras för Jobbtorg Nyköping samt att även sökande i behov av olika former av rehabilitering ska ha en upprättad handlingsplan och erbjudas stöd och insatser för att på sikt uppnå självförsörjning, är en åtgärd som kan stärka arbetet inom detta område. Vi ser att det i dagsläget inte arbetas systematiskt med handlingsplaner som tydliggör hur självförsörjning ska uppnås. Vi ser positivt på att även kompetens- och arbetsmarknadsnämnden varit inblandad i framtagandet av de nya riktlinjerna, då det visar på en samverkan i frågorna som berör de båda nämndernas verksamheter.

Vi rekommenderar nämnderna att följa upp och analysera de interna processerna kring anvisningsförfarandet från socialtjänst till Jobbtorg/Vägen till självförsörjning samt på vilket sätt arbetsmarknadsverksamheten lämpligen bör dokumentera deltagarnas insatser, för att i högre grad kunna avgöra huruvida åtgärder behöver vidtas och/eller förändringar behöver genomföras. Detta främst i syfte att skapa förutsättningar för ändamålsenliga insatser till så många individer som möjligt.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Nyköpings kommun genomfört en granskning avseende socialnämndens samt kompetens- och arbetsmarknadsnämndens arbete med att få individer som uppstår ekonomiskt bistånd till egen försörjning.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden samt kompetens- och arbetsmarknadsnämnden **inte helt** säkerställer att individer som uppstår ekonomiskt bistånd får ändamålsenliga insatser som kan leda till egen försörjning.

Rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultaten vill vi lämna följande rekommendationer:

- Att relationen mellan Jobbtorg och Vägen till självförsörjning tydliggörs och kommuniceras, då granskningen indikerar att det finns vissa oklarheter kring detta.
- Att nämnderna fortsätter att arbeta för en välfungerande samverkan både med varandra och med externa parter. Detta dels för att säkerställa gemensam målbild för insatserna, dels för att tydliggöra respektive parts ansvar. Bredare samverkan kan bidra till förkortning av individens biståndsberoende.
- Att nämnderna ser över innehållet i rapporteringen i syfte att säkerställa att tillräckliga underlag erhålls för att i högre grad kunna bedöma insatsernas resultat och effekter samt huruvida åtgärder behöver vidtas.
- Att nämnderna följer upp och analyserar de interna processerna kring kring anvisningsförfarandet, från socialtjänst till Jobbtorg/Vägen till självförsörjning.
- Att nämnderna fastställer på vilket sätt arbetsmarknadsenheten bör dokumentera deltagarnas insatser.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Finns mål, riktlinjer och rutiner för arbetet med att få individer till egen försörjning?	<p>Delvis</p> <p>Nämnderna har i sina beställningar av verksamhet från division Social omsorg formulerat uppdrag som syftar till att säkerställa ett bidragande till uppfyllnad av fullmäktiges mål för det granskade området.</p> <p>Socialnämnden har under 2021 beslutat om nya riktlinjer för ekonomiskt bistånd, vilka bland annat innehåller en skrivning om att samtliga individer ska ha en handlingsplan som beskriver hur självförsörjning förväntas nås.</p> <p>Ett arbete kring samsyn och gemensam målbild mellan socialnämndens vuxenhet och kompetens- och arbetsmarknadsnämndens arbetsmarknadsverksamhet har skett under de senaste åren. I granskningen förmedlas en i huvudsak samstämmig bild av att man idag i högre grad strävar mot samma mål.</p> <p>Det finns viss otydlighet vad gäller arbetsmarknadsverksamhetens utformning och vad som är vad i Jobbtorg respektive projektet Vägen till självförsörjning. Vi bedömer därför att det är väsentligt att detta kommuniceras på ett sätt som innebär att förväntningarna på de olika parterna blir tydliga.</p> <p>Det är av vikt att arbetet kring en lämplig dokumentationsplattform för arbetsmarknadsverksamheten fortsätter, såväl ur rättssäkerhetssynpunkt för den enskilde som för verksamhetens effektivitet och personalens arbetsmiljö.</p>
2. Finns etablerade samverkansstrukturer för arbetsmarknadsinsatser, internt och externt?	<p>Delvis</p> <p>Samtidigt som det i Socialstyrelsens öppna jämförelser kan utläsas att Nyköpings kommun saknar dokumenterade samverkansöverenskommelser om extern samverkan i enskilda ärenden kan vi konstatera att vissa etablerade strukturer för både intern och extern samverkan finns. I projektet Vägen till självförsörjning finns kompetens från både kommunala och statliga aktörer riktat mot arbetsmarknadsfrågor och inom ramen för Samordningsförbundet finns samverkan i rehabiliteringsfrågor.</p> <p>Kostnaderna för ekonomiskt bistånd i Nyköpings kommun ökar, liksom andelen med långvarigt behov av bistånd. Det finns utmaningar med att finna lämpliga praktikplatser samt att matcha individens och arbetsgivares behov. För att</p>

---

säkerställa en gemensam målbild och en tydlig ansvarsfördelning är det av vikt att nämnderna fortsätter att arbeta för en välfungerande samverkan både med varandra, men också med externa parter såsom exempelvis Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och näringslivet.

Då en betydande andel individer är i behov av annat stöd innan någon form av arbetsmarknadsinsats kan vara aktuell ser vi det också som väsentligt att nämnden fortsätter att arbeta för en välfungerande samverkan även med Region Sörmland.

---

3. Har socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden en tillfredsställande uppföljning av insatsernas resultat och effekter?

Nej

Det finns i huvudsak en struktur för uppföljning på individnivå för de som ingår i Vägen till självförsörjning. Uppföljningen tycks dock främst vara koncentrerad till huruvida den enskilde följer uppgjord planering, snarare än vilka resultat och effekter som uppnåtts genom insatsen.

Vi ser positivt på att delutvärderingar av projektet Vägen till självförsörjning har genomförts, då vi bedömer det vara av vikt att nogsamt följa att projektet bidrar till önskvärda resultat och effekter vad gäller individens progression mot egen försörjning.

Vi har inte funnit spårbarhet till att nämnderna på ett tydligt sätt följer upp hur många/hur stor andel som går vidare till arbete eller studier efter insats via Jobbtorg/Vägen till självförsörjning. Vi vill därför rekommendera nämnderna att se över innehållet i rapporteringen i syfte att säkerställa att tillräckliga underlag erhålls för att i högre grad kunna bedöma insatsernas resultat och effekter.

---

4. Vidtar socialnämnden och kompetens- och arbetsmarknadsnämnden åtgärder vid identifierade brister?

Delvis

Nämnderna har i sina beställningar av verksamhet från division Social omsorg för år 2021 tydliggjort ett fokus på arbete med individer som uppstår ekonomiskt bistånd, som ett led i arbetet med att sänka såväl antalet individer i behov av ekonomiskt bistånd som kostnaderna inom området. Införandet av projektet Vägen till självförsörjning får även det ses som en del i detta.

I dagsläget arbetas inte systematiskt med individuella handlingsplaner som tydliggör hur självförsörjning ska nås. Vi ser därför positivt på att socialnämnden beslutat om nya riktlinjer för ekonomiskt bistånd, där det tydliggörs att alla individer ska ha en sådan plan.

Vi rekommenderar nämnderna att följa upp och analysera de interna processerna kring anvisningsförfarandet från socialtjänst till Jobbtorg/Vägen till självförsörjning samt på vilket sätt arbetsmarknadsverksamheten lämpligen bör dokumentera deltagarnas insatser, för att i högre grad kunna avgöra huruvida åtgärder behöver vidtas och/eller förändringar behöver genomföras. Detta främst i syfte att skapa förutsättningar för ändamålsenliga insatser till så många individer som möjligt.

2021-08-24

Tobias Bjöörn

Erika Brolin

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Nyköpings kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan beslutad 2021-03-23. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.